

Sürdürülebilirlik için "Vatandaş Bilimi "

**30 adet vatandaş bilimi
çalışmasından elde edilen
bilgiler, öğrenilen dersler ve
sinerjiler üzerine bir rapor**

Author

Dr. Rosalyn Old
Collaborating Centre on Sustainable
Consumption and production (CSCP)

Design

Franziska Hartmann (CSCP)
Based on ICLEI PSLifestyle Style Guide.

Photos

www.pexels.com
www.unsplash.com
Cover: www.pexels.com and www.unsplash.com

We would like to thank all experts who provided
ideas and feedback to this roadmap for their
valuable contributions.

Wuppertal, March 2022

www.pslifestyle.eu

The opinions in this report reflect the opinion
of the authors and not the opinions of the
European Commission. The European Union
is not liable for any use that may be made of
the information contained in this document.
All intellectual property rights are owned by
the PS Lifestyle consortium members and are
protected by the applicable laws. Except where
otherwise specified, all document contents
are: "© PS Lifestyle project - All rights reserved".
Reproduction is not authorised without prior
written agreement. The commercial use of
any information contained in this document
may require a license from the owner of that
information. All PS Lifestyle consortium members
are also committed to publish accurate and
up to date information and take the greatest
care to do so. However, the PS Lifestyle
consortium members cannot accept liability
for any inaccuracies or omissions nor do they
accept liability for any direct, indirect, special,
consequential or other losses or damages of
any kind arising out of the use of this information.

Contributors

Arlind Xhelili, Rosa Strube, Alesia Smiakhovich
(CSCP); Dushyant Manchandia, Salla Nurminen,
Ramona Pulli (Finnish Innovation Fund Sitra); Luca
Coscieme (Hot or Cool Institute gGmbH), Marja
Salo (previously Hot or Cool Institute gGmbH); Alba
Godfrey (EuroHealthNet); Jannus Jaska (Rohee tiger,
Green Tiger Foundation and Let's Do It Foundation);
Eleni Petra, Phillip Bodare, Aggeliki Gkamiliari,
Effrosyni Zafeirakopoulou, Olivia Katrakazi (Athena
Research and Innovation Center); Eleni Alevritou
(Enosi katanalaton poiouta tis zois); Giuseppe
Dodaro, Veridiana Barucci (Fondazione per lo
Sviluppo Sostenibile); Cristina Galletti, Gregory
Eve (greenApes SRL SB); Fernanda Santos, Celina
Santos, Valter Sousa (Associação Portuguesa para
a Defesa do Consumidor); Eva Brunova (Circular
Change - Institute for Circular Economy); Zala
Strojin (Municipality of Ljubljana); Menevis Uzbay
Pirili, Pinar Börü, Akin Erdoğan (Zeytinçe Ekolojik
Yaşamı Destekleme
Derneği)

Organisations which participated in interviews

Martin Tikk (Estonian Ornithological Society); Maria
Ivanova (Tartu Loodusmaja); Katrin Juhanson (Tartu
Loodusmaja); Suvi Konsti-Laakso (Lahti Living Labs,
LUT); Eveliina Asikainen (TAMK -Tampere university
of applied sciences); Dr. Michael Lettenmeier and
Salla Lahtinen (D-Mat and Sustainable Lifestyles
Accelerator); Prof. Dr. Wiltrud Terlau (University of
Applied Sciences of Bonn-Rhein-Sieg, "Campus to
World"); Jens Teubler (Wuppertal Institut (WI), The
Sustainable Lifestyles Accelerator - Catalyzing
Change); Christos Taklis (Hellenic Biodiversity
Center); Achilleas Pliitharas (WWF, Greenspaces);
Besnik Mehmeti (City of Prato, Prato Urban Jungle
project); Anna Palladino (Comune di Portici (Na)
Italia, Air Heritage); Saverio De Vito (ENEA, Air
Heritage); Luciana Carotenuto (Lazio Region, LIFE
ASAP); Lucilla Carnevali (LIFE ASAP); Andrea Monaco
(previously Lazio Region, LIFE ASAP); Inês Costa
Pereira (Caravana Agroecológica); Maria Vicente
(Plataforma Ciência Aberta); Paulo Jorge Lourenço
(Plataforma Ciência Aberta); Ana Peso (Plataforma
Ciência Aberta); Renata Karba (Umanotera);
Lucija Marovt (Ekošole); Petra Matos (ECOLOGISTS
WITHOUT BORDERS, Let's clean up Slovenia); Oya
Tabanoğlu (RURITAGE); Pelin Özden Aykutlar (QUICK
URBAN ANALYSIS KIT: CITIZEN DESIGN SCIENCE); and
Assoc. Prof. Serdar Gökhan Şenol- Melek Demir (BIO
ATLAS- IZMIR).

Rapor Özeti

Dünya çapında çeşitli aktörler ve paydaşlar vatandaşlarla birlikte **daha sürdürülebilir bir gelecek yaratmak için yaşam tarzlarımızı nasıl yeniden düzenleyebileceğimiz** üzerine çalışmaktadır, dolayısıyla insanları sürdürülebilir yaşam tarzları benimseyebilmeleri doğrultusunda yönlendirmek konusu giderek önem kazanmaktadır. Bu rapor, PSLifestyle – Pozitif ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı Projesi'nin bir çıktısı olarak hazırlanmış olup, **vatandaş biliminin ve metodunun tüm Avrupa ülkelerinde daha pozitif ve sürdürülebilir yaşamlara varmak** doğrultusunda nasıl kullanılabileceğini araştırmak amacıyla yazılmıştır.

Rapor, sürdürülebilir yaşamlar doğrultusunda yeni vatandaş bilimi inisiyatiflerini geliştirmek amacıyla, hali hazırda var olan vatandaş bilimi çalışmalarının çerçevesini incelemekte ve aynı zamanda Avrupa çapında çeşitli ülkelerde uygulanmış olan **ilham verici 30 tane vatandaş bilimi çalışmasını** tanıtmaktadır. Raporun temel olarak üç amacı vardır:

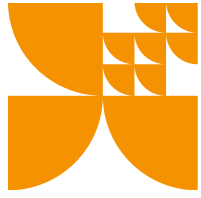
Avrupa apında İlham Verici Vatandaş Bilimi Giriřimleri rnekleri

İçindekiler

	Giriş.....	4
	PSLifestyle Projesi ve Amaçları.....	7
	Sonuç ve Öğrenilen Dersler.....	9
	Öğrendiğimiz Anahtar Temalar.....	10
	Vatandaşlarla Beraber Veri Oluşturma.....	11
	İnsanların Aktif Katılımını Sağlamak.....	12
	Uzun Süreli Gelişimleri Desteklemek.....	13
	Başlıca İpuçları.....	14

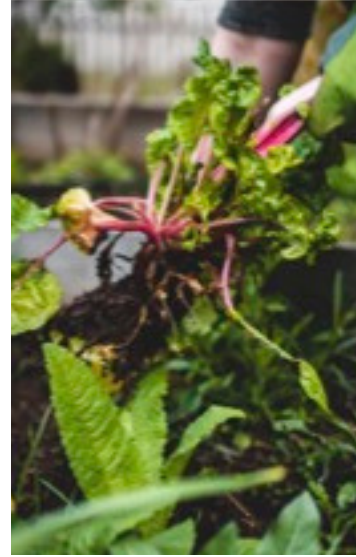
Giriş

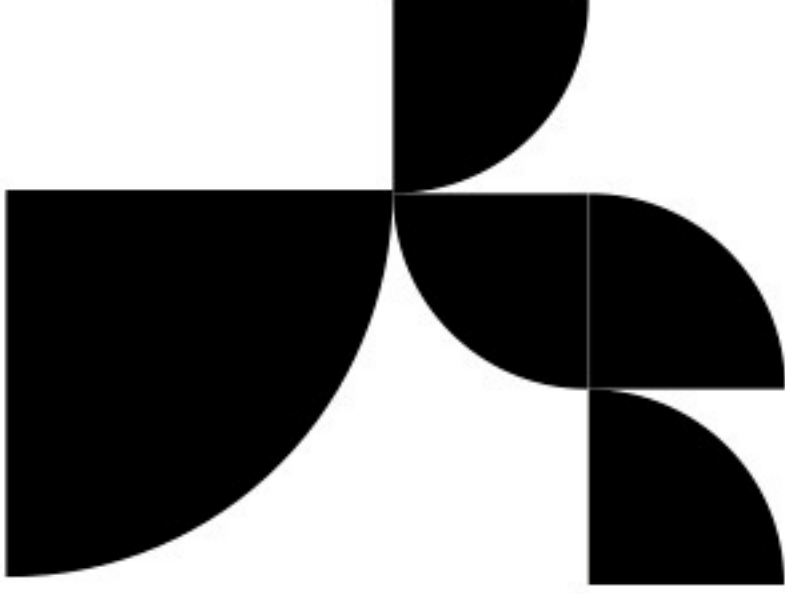
Üç Amaç;

1 Sürdürülebilirlik odaklı vatandaş bilimi yaklaşımındaki en son örneklerle ve deneyimlere dayanarak, vatandaş biliminin kavramlarını, temel ilkelerini ve bu konudaki en son gelişmeleri anlamak.

2 Avrupa genelinde sürdürülebilirlikle ilgili farklı alanlarda uygulanmış olan vatandaş bilimi projelerinin ilham verici örneklerini bulmak.
Bunlardan yola çıkarak, özellikle şu konuların öğrenilmesi amaçlanmıştır: vatandaş bilimi girişimlerinin motivasyonu ve amaçlarının neler olduğu; vatandaş bilimi uygulamalarının tasarlanıp hayata geçirilmesinde karşılaşılan sorunlar – örneğin vatandaş katılımının etkin bir şekilde nasıl sağlanabileceği gibi – ve vatandaş biliminde geleceğine ilişkin projeksiyonlar.

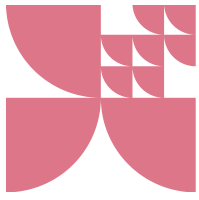
3 PS Lifestyle projesinin teması ve metodları bağlamında, ilham veren uygulamaları içeren bir veri tabanı oluşturmak.

**"Avrupa ve
Türkiye'deki herkes
için ve onlarla
birlikte pozitif ve
sürdürülebilir
yaşam tarzı aracını
birlikte yaratmak"**

PSLifestyle Projesi ve Amaçları

Avrupa Birliği Horizon tarafından fonlanan 'Türkiye'de ve Avrupa'daki herkes için pozitif ve sürdürülebilir yaşam tarzı aracını birlikte yaratalım'- **PSLifestyle** projesinin amacı vatandaşların iklim farkındalığı ve bireysel eylemleri arasındaki açığı kapatmaya katkı vermek ve sürdürülebilir yaşamların hayata geçirilmesinde vatandaşların aktif katılımını arttırmaktır.

Bu nasıl gerçekleştirilecek?

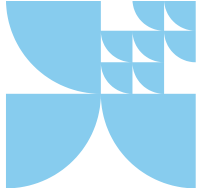
Projede belirlenmiş olan Pilot Kentlerde yaşayan vatandaşlar, Proje kapsamında geliştirilecek olan **PSLifestyle web tabanlı digital aracını** kullanarak, günlük yaşam faaliyetlerinde yol açtıkları çevresel verileri – karbon ayak izlerini – ölçüp analiz edebileceklerdir. Aynı zamanda pozitif, sürdürülebilir ve sağlıklı yaşam alternatiflerini projenin "Yaşam Laboratuvarlarında" birlikte geliştirecekler ve bu doğrultuda yeni bireysel yaşam planlarını uygulayarak iklim ve çevre krizine karşı girişimlerde çözüm ortağı olacaklardır.

PSLifestyle Projesi 8 Partner Ülke:

Estonya, Finlandiya, Almanya, Yunanistan, İtalya, Portekiz, Türkiye ve Slovenya.

**Mart 2025'e
kadar devam edecek olan
proje kapsamında, projenin
ortakları olan 8 Ülkede toplam
4.000.000 vatandaşa
ulaşılması hedeflenmektedir.**

Sonuç ve Öğrenilen Dersler

Bu araştırma Avrupa çapında ve ötesinde var olan vatandaş bilimi dünyasını keşfetmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu raporu oluştururken, konu üzerinde ilham veren örnekleri öğrenmeyi, vatandaş bilimi projelerini hayata geçirirken karşılaşılan sorunlar hakkında yürütücülerden bilgi edinmeyi ve konuya ilişkin ne tür yenilikçi yaklaşımlar geliştirildiğini anlamayı amaçladık.

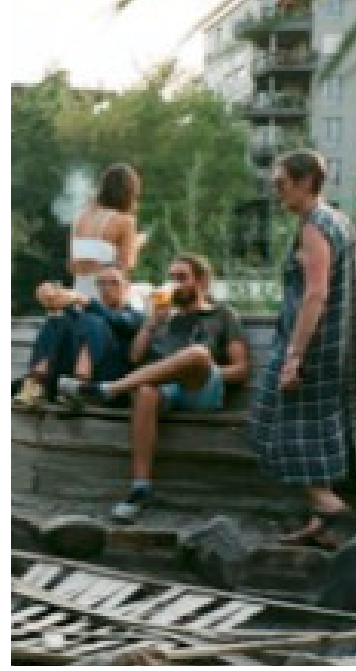
Vatandaş bilimi uygulamalarını çeşitli bölgelerde uygulamış olan kişiler ile yaptığımız görüşmelerde konuya ilişkin deneyimlerinden öğrendiğimiz anahtar temaları şu şekilde ifade edebiliriz:

Öğrendiğimiz

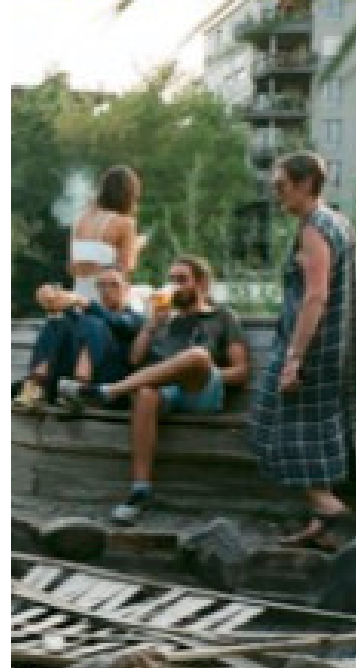
Anahtar Temalar

- Projenin ortak amaçlarına ulaşmayı desteklemek için organizasyonlar arası güçlü bir ağın varlığı çeşitli yararlar sağlamaktadır.
- Paydaşlar, kaynakların/araçların/pratiklerin/ verinin sağlanması, proje hakkında bilginin tanıtımı ve yayılması ve politika yapımıcılarının ve karar vericilerin desteği ve uzman bilgisinin sağlanması gibi çeşitli yollarla projeye destek verebilmektedir.
- Vatandaş bilimi uygulamalarında yer alan katılımcıların yaşam koşullarını ve sınırlarını, kültürel değerlerini ve geçmişlerini bilmek ve farklı vatandaş gruplarının katılımını sağlamak için çeşitli metodlar kullanmak önemlidir.
- Yüksek sayıda ve çeşitlilikte vatandaşın katılımının sağlanmasında, kent paydaşlarının katkıları çok önemlidir.

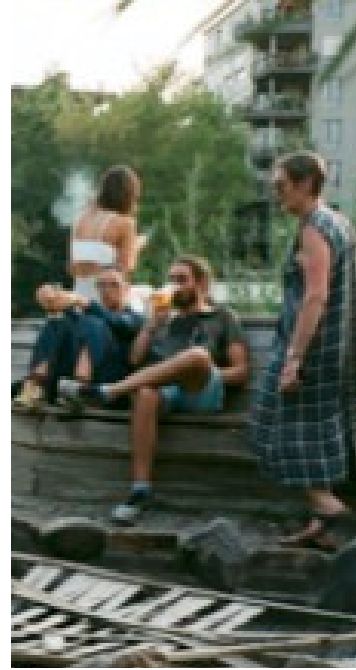
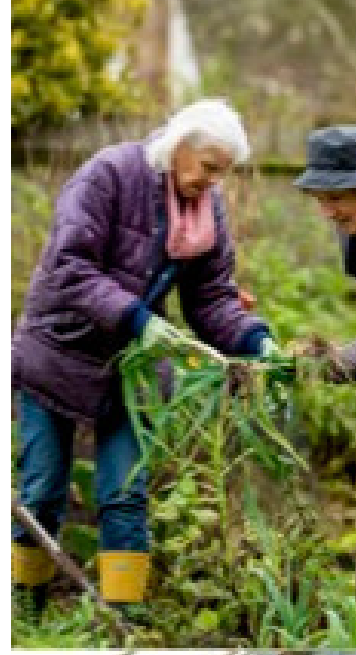
Vatandaşlarla Beraber Veri Oluşturma

- Vatandaş bilimi projelerinde toplanan veriler bir dizi amaç için kullanılabilir: Bunlar; yerel risklerin veya sorunların belirlenmesi; bilimsel araştırmalarda kullanım; yeni fikirlerin, çözümlerin ve eylemlerin üretilmesi; sürdürülebilirlik doğrultusundaki davranışların anlaşılması ve teşvik edilmesi, karar verme; topluluk oluşturma; vatandaş kapasitesini geliştirme; politikalar üretmek ve genel verilerin oluşturulmasıdır.
- Teknolojideki gelişmelerle birlikte vatandaş bilimi projeleri sayesinde tek seferde birden fazla çeşitte ve formatta veri toplanabilmekte ve dolayısıyla varolan durumun daha detaylı bir resmi ortaya çıkabilmektedir.
- Veri toplamada geleneksel olan yöntemlerin (anketler ve röportajlar gibi) yanı sıra , verileri daha keyifli bir şekilde toplamayı sağlayan katılımcı yeni metodlar da kullanılmaktadır.
- Veri toplama sürecinde, kullanıcı dostu araçların kullanılmasına ve tüm katılımcı grupların digital araçları kullanım becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

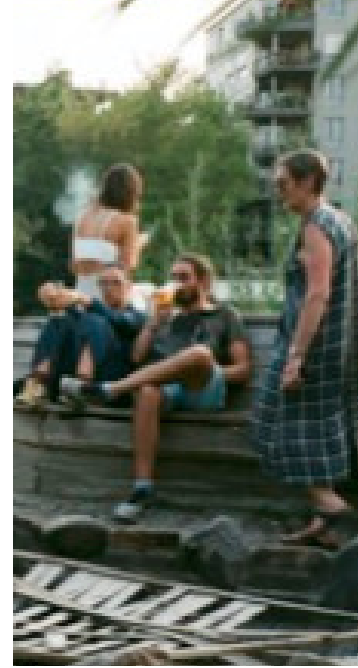
İnsanların Aktif Katılımını Sağlamak

- İnsanların katılımını sağlamanın bir yolu, süreci etkileyebilecekleri mekanizmalar geliştirerek, vatandaşların bu sürece sahiplendiklerini hissetmelerine destek olmaktır.
- Vatandaşlar eylemlerinin sonuçlarını gördüklerinde motivasyonları artmaktadır.
- Ayrıca, yerel eğlence tesisleri için indirimli biletler, öğretmenler için mesleki gelişim teşvikleri ve yarışma galipleri için ödülleri gibi somut teşvikler katılım motivasyonunu arttırmaktadır.
- Gerek vatandaş beklentilerinin yönetimi gerekse var olan koşullarda somut ve etkili çözümlerin gerçekleştirilme olasılığının açıkça gösterilebilmesi önemlidir.

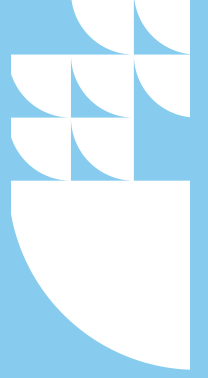
Uzun Süreli Gelişimleri Desteklemek

- Vatandaş bilimi projelerinden elde edilen veriler, kamu erişimine açık kaynaklara dönüştürölme potansiyelini taşırlar.
- Vatandaş bilimi uygulamalarının amaçlarından birisi olan farkındalık geliştirme amacı, zaman içinde vatandaşların devam eden çözümleri sahiplenmelerine dönüştürölebilmektedir.
- Toplanan veriler, bölgedeki şehir planları, altyapı, yapılı çevre ve yeşil alanların oluşturulmasına rehberlik edebilecek güvenilir bir veri kaynağı olarak görölebilir.
- Vatandaş bilimi projelerinin tamamlanmasının ardından, vatandaşlara sürece ve gelişmeler ilişkin geri bildirimlerin sağlanması önemlidir.

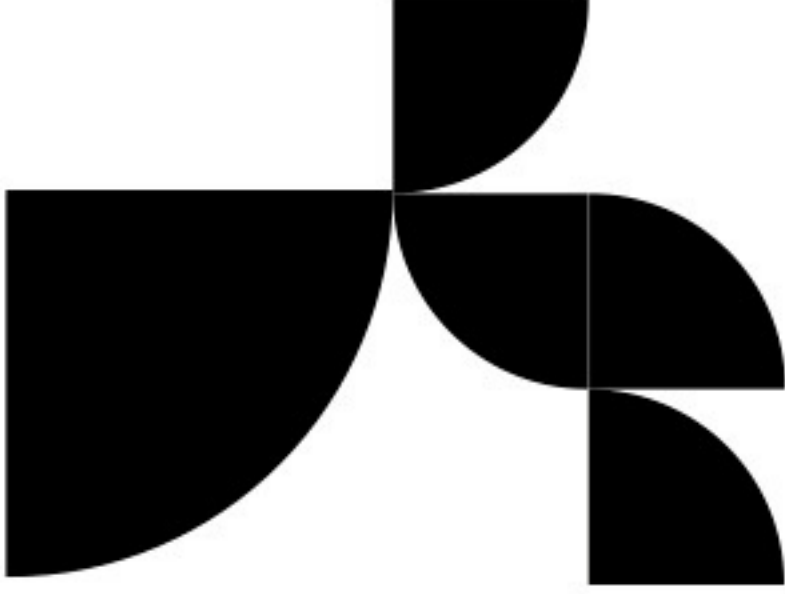
Vatandaş bilimine ilişkin bu araştırma yolculuğu, **PSLifestyle** ekiplerine, proje kapsamındaki vatandaş bilimi laboratuvarlarının tasarlanması ve yürütölmesinde çok yardımcı olmuştur. Bu vesileyle bizlerle deneyimlerini paylaşmış olan harika vatandaş bilimi uygulamalarına ve yöneticilerine minnet borçluyuz. Son olarak müthiş ilham verici olan tüm bu projelerden edindiğimiz birkaç ipucunu paylaşmak isteriz:

Başlıca İpuçları

- **Projenin çerçevesini açık bir şekilde oluşturun; amaç nedir ve kimler katılmalıdır.**
- **Tüm yanıtları bildiğinizi düşünmeyin.**
- **Katılımcıları dinleyin ve onlardan gelen tüm geri bildirimlere açık olun. Katılımcıların konunun dışına çıktığı durumlarda bile verdikleri katkıları dikkate alın.**
- **Çalışmanın başında, başarılmak istenen amacın ne olduğunu ve önünüzdeki bir kaç yıl içinde nereye varmak istediğinizi açıkça belirleyin.**
- **Geri bildirim alın ve kullanın.**
- **Projenin öngördüğünüz beklenti yönünde olumlu gitmemesi durumunda yeniden bir strateji belirleyin.**
- **Açık ve dürüst olun.**
- **Vatandaş bilimi projesi boyunca geri bildirimlere ve tekrarlara karşı duyarlı olun Sürecin keyifli ve eğlenceli olmasına özen gösterin.**

**"Vatandaşların
motivasyonu,
eylemlerinin
sonuçlarını
gördüklerinde
artmaya başlar."**

Project partner

SITRA

COLLABORATING CENTRE ON SUSTAINABLE
CONSUMPTION AND PRODUCTION

European partnership for health, equity & wellbeing

ATHENA
Research & Innovation
Information Technologies

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΑΝΑΦΟΡΑ - ΕΡΕΥΝΑ

FONDAZIONE
PER LO SVILUPPO
SOSTENIBILE

Sustainable Development Foundation

YOU ARE NOT ALONE IN THE JUNGLE

City of
Ljubljana

Zeytinec
E.Y.D.D.

Association for Supporting Ecological Lives

SEMPRE CONSIGO

PSL

**let's
change
our
lifestyle**

